

ANNO CRUM
TIONES

medicae

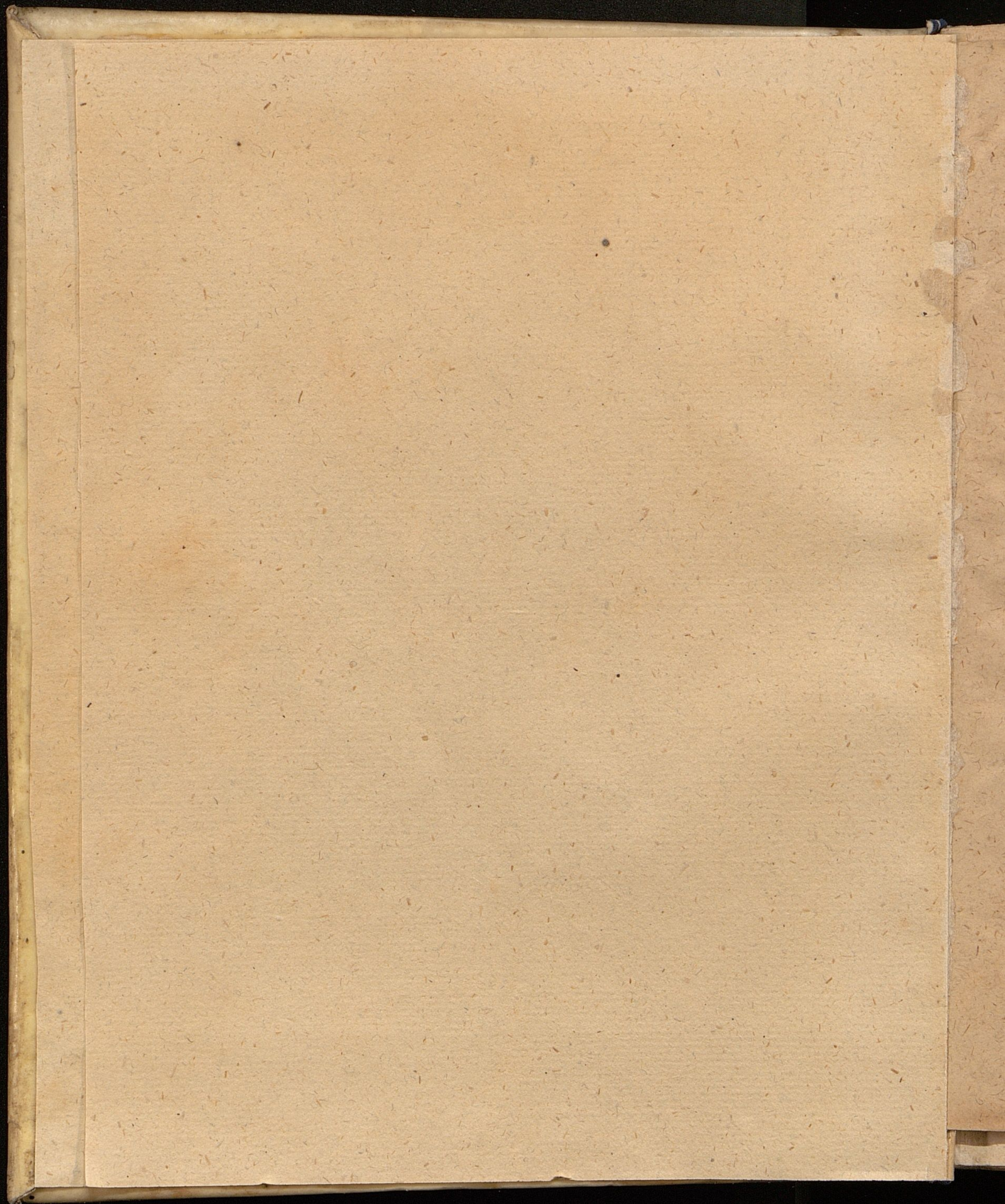
1711

Vog.

27 7

D. O. M. A.

De

JURIBUS MA-

TESTATIS

EXERCITATIO VII.

Quae est

De Jure conferendi Dignitates,

tum Ecclesiasticas, tum civiles,

Atque eam

SUB PRÆSIDIO

DN. CASPARIS ZIEGLERI,

J. U. D. Consilarii Electoralis Saxonici & Facul-
tatis Jurid. Ordinarii,

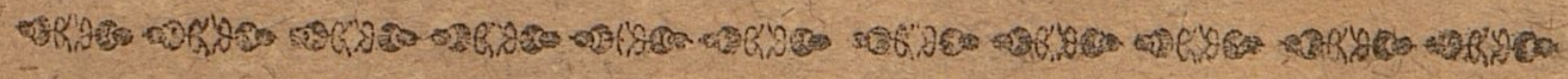
Publicae disquisitioni subjicit

CHRISTIANUS HARTMANNUS LEDERERUS

WITTEB. SAXO.

Ad d. Junii, In Auditorio

Jctorum.

WITTEBERGÆ,

Literis MATTHÆI HENCKELII,

ANNO M. DC. LXIII.

M. B. ...

AMMUNITION
KASSE

CUM BONO DEO.

I.

Præter dignitates Academicas, superiore Exercitatione enumeratas, supersunt adhuc alia illustriores & majoris autoritatis. Semper enim cavendum est Rectori Reip. ne in eâ actionum confusio, & promiscua officiorum atque indifferens sit operatio. Petr. Gregor. *de Rep. l. 22. c. 2. n. 9.* Nec verò probandum est illorum institutum, qui omnimodam civium æqualitatem Reip. magis proficuum arbitrantur, quàm imperantium ordinem, & cæterorum subjectionem. Fernand. Vasqu. *præfat. ad lib. 1. controv. n. 21.* Quin à naturâ institutum videtur, ut dissimili quâdam harmoniâ, aptè tamen temperatâ subsistat illud, quod ex pluribus membris coacervatum primitus fuit, h. e. ut in quâlibet societate imperans & parens suis quisque partibus fungatur. Neque aliter consistere potest totum illud ex pluribus coagmentatum corpus, nisi sit, qui imperet, nisi etiam sit, qui pareat. Inter ipsos angelos datur ordo Dominationum, principatum, potestatum. Etiam in statu integritatis fuissent, qui imperassent, fuissent, qui obedientiam præstitissent. Augustin. *lib. 19. de civ. Dei, c. 15.* Thom. *1. qu. 96. art. 2, 3, 4.* Post lapsum imperare & parere non necessarium modo, sed & utile fuit, adeò ut nulla, etiam inter barbaras nationes dari possit Resp. quæ sine imperio diu consistere potuerit.

II. Cùm autem impossibile sit, ut ille, qui Majestatem tenet, omnibus imperare possit ipse, præsertim ubi excreverit Regni potentia, utique in alios partem curarum transferre necesse erit, non alios tamen, quàm qui ex Principis imperio stare & cadere possunt. Atque illos sanè non externo tantùm splendore,

dore, & Majestatis quâdam veluti stricturâ, sed potestate etiam & imperio armare oportuit, ut & volentes reddere possint subditos, & si nolint, adigere. Nata hinc sunt tot Magistratum nomina, tot honorum & Dignitatum fastigia, tot cordatissimorum Virorum haud vani tituli. Quibus universis id tandem commune est, quod ex unico Majestatis profluant fonte, in eum redeant, ex illo se sustentent, & per totum id, quod sunt, ex se nihil sint.

III. Nec verò politicum tantum Regimen suas istas exerit dignitates & Imperii simbrias, sed Ecclesia etiam plurimas tales hætenus recepit & suas fecit, non quod sine istis consistere non possit Religio, sed quod ordinata magis & corruptelis minus obnoxia reddatur. Moderatè tamen illis utendum, ut Christianos decet, & in eum tantum finem, ut Ecclesiæ benè sit, cum tenerima res sit Religio, & faciliè ad fastum inclinent animi quasi occupentur, nihil magis vel Ecclesiæ vel Reip. perniciosum existere poterit. Quemadmodum autem Ecclesiæ curam haud minimam sustinent Principes, uti id latius exposuimus *exercitat. 5.* ita non minorem circa dignitates istas conferendas gerere eos debere, paucis nunc explicabimus. Quibus deinceps honores & dignitates ad politicum regimen spectantes, pro ratione instituti nostri subjungemus.

IV. Ecclesiasticarum personarum duo à quibusdam constituuntur genera, *dignitatis* unum, alterum *ordinis*. Dignitatis, ut Papa, Patriarcha, Primas, Archiepiscopus, Episcopus, Archidiaconus, Archipresbyter & Præpositus. Ordinis verò, ut Sacerdos, Diaconus, Subdiaconus, Acolythus, Exorcista, Lector, Ostiarius, Psalmista & Clericus primæ tonsuræ, de quibus singulis specialiter agit Claudius Espencæus Theologus Parisiensis *Digress. lib. 1.* Alii non multum diverso sensu distinguunt inter honorem aut dignitatem, & munus; dignitatem illos tantum habere volunt, quorum administratio cum jurisdictione & potestate quâdam conjuncta est, reliquos nudum tantum exercere munus. A quibus tamen vicissim dissentiunt illi, qui Episcopatum non tam in jurisdictione, quàm in dignitate quâdam eminente & officio in ordine consistere contendunt, ap. Petr. *Syax. in hist. Concil. Trid. l. 7. p. m. 664.* Sed enim, cum ab aliis in-

defini-

definitè afferatur, sacerdotium esse dignitatem, Jason in *l. penult.*
n. 10. C. de pact. & quemlibet in ordine Ecclesiastico existentem
habere gradum & dignitatem, post Alexandrum Lancellottus
Conrad. in *templ. omn. jud. lib. 2. c. 1. n. 7.* omnes autem & singulos
Ecclesiæ ministros, etiam quos alii extra dignitatem constituere
solent, Majestatis imperio subesse dixerimus supra *exerc. 5. n. 60.*
seqq. non est, quod distinctionem istam prolixius hîc examine-
mus. Id potius agamus, ut positâ inter Ecclesiasticas personas
dignitate, videamus, quatenus ea ab Majestate Principis pen-
deat, & quousque hîc limites imperii extendere liceat.

V. Sciendum autem, statim ab Apostolorum tempore
jus hoc toti competiisse Ecclesiæ, ut de præficiendo sibi Pastore
universa cogitaret & audiretur, atque in ipsius electione non
Clerici tantum, sed Laici etiam promiscuè consilia conferrent.
Quamquam enim eo tempore Christianæ plebis sive electio, sive
testificatio minimè necessaria videri poterat, tum quod *ἱερόπνευ-
στοι* fuerint primi Ecclesiæ Doctores, tum quod plerumque eli-
gendi cœlitus præmonstrarentur; hâc tamen religione ipsi
ὑπὸ πνεύματι ἁγίῳ φερόμενοι se obstrinxerunt, ne quenquam
à Christi grege non ante probatum ad pastorale munus voca-
rent, hincque adeo exemplo hoc suo perpetuam successuræ de-
inceps Ecclesiæ legem dederunt. Dav. Blondell. *apol. de Episc.*
sect. 3. p. m. 380. Nemo igitur deinceps *ἀνευ λαῶν συνέσεως*, uti
Chryostomus loquitur *lib. 3. de sacerdot.* hoc est, sine conscientia
& assensu populi, uti Cyprianus reddit, ad ordinem sacrum ad-
mittebatur; sed plebis & totius Ecclesiæ requirebatur consen-
sus, non ad id tantum, ut testimonium redderet de vitâ & mori-
bus promovendi, uti volunt Sixtus Senens. *Bibl. l. 5. annot. 128.*
Bellarm. *de Cler. l. 1. c. 7. & 9.* sed etiam ad ipsam electionem, &
decretum faciendum. Vid. Marc. Anton. *de Domin. de Rep. Eccles.*
l. 3. c. 3. Dav. Blondell. *de jur. pleb. in regim. Eccles.* Francisc. Dua-
ren. *l. 5. de sacr. Eccles. min. c. 1.*

VI. Fuerunt verò nascente Ecclesia Christianâ Magistratus
plerique omnes idololatrici, quorum idcirco suffragia in con-
stituendis Ecclesiæ ministris haberi non poterant. Fortè etiam
nondum ita cognitum erat discrimen Episcopi & Presbyteri,
quale postea introductum. Etsi enim in Epistolis Ignatii jam tum

distinctionis ejus aliquoties fiat mentio, infirmum tamen inde peti argumentum ob dubiam earum autoritatem nemo non intelligit, quippe quam adhuc inter se litigiosam faciunt Jacobus Usserius, Isaacus Vossius, Claudius Salmasius, David Blondellus, Henricus Hammondus, & alii. Neque ea res negotium nobis facessere potest, cum ea, quæ de electione & constitutione ministrorum Ecclesiæ in genere definita sunt, æquè de Episcopis atque de aliis minorum ordinum clericis intelligi oporteat, ut cunque ordinationis ritus diversimodè se habere possent, haud inficiemur.

VII. Quamdiu igitur Magistratus falsam & idololatricam coluit Religionem, tamdiu nulla ejus in Ecclesiâ circa electionem potuit haberi ratio. Simul atque verò talis aliquis regimen adeptus fuit, qui Christo nomen dederat, & Ecclesiæ membrum sese constituerat, non potuit ille amplius præteriri, sed unâ cum reliquis Ecclesiæ membris audiri eum oportuit. Nulla ergo hæc est differentia inter Clericos & Laicos, Magistratum & subditos, sed horum omnium consensum in electione & vocatione ministri Ecclesiæ requirimus, quia nec magistratus separatim, nec Clerici separatim, nec plebs etiam aut reliquus populus separatim totam constituit Ecclesiâ, & tamen ab totâ & integrâ Ecclesiâ peragi debet & confici electio. Unicus tamen casus est, quo populi consensus planè non requiritur, & ne dissensus quidem attenditur, quando nempe infidelis ille & adhuc convertendus fuerit. Tum enim etiam invito dari posse pastorem, extra dubium est. Marc. Ant. de Domin. de Rep. Eccles. l. 3. c. 3. n. 51. Dn. Hülsemann. *Breviar. theol. c. 19. n. 6.*

VIII. Quid igitur est, inquis, quod inter Majestatis jura eâ dere disceptemus. in quâ nihil præcipui habet Majestas, & paria cum populo facit princeps? Respondeo, nihil quidem hæcenus ad Majestatis jura proponi, & Regnum Christi, ad quod ministerium Verbi pertinet, ab mundi hujus regimine planè esse distinctum, nec idcirco vocationem ministrorum verbi ad regalia referri posse, B. Chemnit. *Loc. de Eccles. p. m. 134.* Sed est tamen in jure vocandi etiam aliqua Principis prærogativa, non tantum, quod nutritius sit Ecclesiæ, & hinc singularis ad eum spectet cura, ut ministeria Ecclesiæ rectè constituentur, sed etiam, quod
salus

salus Reip. per ministrorum conciones vel conservari vel everti possit, uti ferè semper ex ipsorum ore pendet vulgus: Vid. quæ diximus *exerc. 5. n. 61* Interest igitur etiam propter salutem publicam, ut princeps, cui ea concredita est, illos Ecclesiæ præficiat ministros, qui tranquillitatem amant, & concordiam inter Cives custodire sciunt.

IX. Potuisset verò jure hoc suo & qualicunque prærogativâ contentus esse Princeps, nisi arctius obligari quidam ex sacro ordine voluissent. Sub primordiis Ecclesiæ, uti frugi erat Religio, & pauperes ritus, ita & ministros tenuitas edendi (Ammiani Marcellini hominis ab religione nostrâ alieni verbis loquor *ex lib. 27.*) potandique parcissimè, vilitas etiam indumentorum & supercilia humum spectantia perpetuò Numini verisque ejus Cultoribus velut puros commendabant & verecundos. Nec ambitum eo tempore patiebatur Episcopatus, sed gloria ipsius erat ignominia, majestas humilitas, felicitas tyrannorum ira, quies supplicium, vita mors ipsa. Vid. Jacob. Usser. *Armachan. de Christianar. Eccles. success. & stat. cap. 1.* Quin & seculo adhuc quinto castum & humilem voluere Episcopum Leo & Anthemius Imp. per elegantissimam omnibusq; SS. Theologiæ Studiosis maximè commendandam constitutionem, in *l. 31. Cod. de Episcop. & Cleric.*

X. Addo & hoc, sub teneris Christiani nominis initiis jam tum aliquem fuisse ordinem inter Ecclesiæ ministros. Uti enim in quibus vis aliis collegiis sana ratio jubet, ut sit aliquis, qui reliquis præeat in ordine standi, sedendi, suffragia ferendi ita & in Collegio ministrorum unius Ecclesiæ receptum, & penè dixerim necessarium fuit, ut esset aliquis, qui sive ætatis, sive prudentiæ, sive autoritatis, sive meritorum respectu consulendo, monendo, hortando aliis præiret, causam proponeret, suffragia colligeret, & universam actionem moderaretur. Illa tamen præcedentia antiquissimis temporibus nullum peculiarem honorem, multo minus potestatem aliquam comprehendebat, & admodum parum illum unum differre faciebat à cæteris. Postquam autem à prisca illa sanctimoniâ & promptitudine ministrandi, quam unusquisque inter Clericos ejus temporis profitebatur & reapse declarabat, paulatim recessum fuisset, saluberrimo

mo consilio ab Ecclesiâ constitutum fuit, ut unius inter Ecclesiæ particularis ministros singularis quædam esset potestas, & huic cæteri subjacerent.

XI. Totus hic gradus unicam tantum adhuc Ecclesiam at-
tinebat, atque in eâ subsistebat, neque ad alias, ejusdem licet
provincia, porrigebatur, ut adeò Episcopus cum Episcopo, sive
primus inter ministros unius particularis Ecclesiæ cum alio quo-
vis primo alterius Ecclesiæ comparatus nihil præcipui haberet,
sed pares inter se omnes essent. Cum verò illa unius in singulis
Ecclesiis ἐξγοία maximè visa fuisset utilis & proficua, etiam in-
ter plures unius provincia Episcopos ut uni alicui potestas in
reliquos omnes committeretur, aut saltem *πρωπῆσασια* & *πρω-
θηλισια* relinqueretur, admodum utile creditum fuit. Natus hinc
est Ordo Metropolitanorum, illorum sc. Episcoporum, qui in
primariâ cujusque provincia Urbe Ecclesiæ præessent, quibus
reliqui deinceps in totâ provinciâ aut subjecti fuere, aut saltem
postpositi. Ita sc. Ecclesiasticarum provinciarum status ad for-
mam civilium deinceps constituebatur, & dignitas Urbium di-
gnitatem conferebat Episcopis, nec aliter Respublica Ecclesia-
stica informabatur, quam ad normam civilis. Goldast. *in Replie.*
pro Imp. p. 64. Et ex hoc inductus videtur Patriarcha Constanti-
nopolitanus, ut, cum in ejus Urbe non, ut in reliquis, Imperato-
ris legati, sed Imperator ipse resideret, & hic se terrarum Orbis
Dominum diceret, ipse quoque Terrarum Orbis Patriarcha di-
ci voluerit.

XII. Porro, quod in provinciâ hætenus receptum fuerat,
ut plures Episcopi uni subessent Metropolitanis, id successu tem-
poris etiam ad Diœcesin translatum est, ut sc. plurium provin-
ciarum Metropolitanis uni subessent Patriarchæ, qui integram
sub se habebat Diœcesin. Sumo autem Diœcesin in famosiore
significatu, pro complexu multarum simul provinciarum, quo-
modo etiam in Notitiâ Imperii & passim in Constitutionibus
Imperatorum accipitur, quæ provinciæ in unum coactæ, politi-
co quidem regimine per Præfectos Prætorio & eorum vicarios,
Ecclesiastico autem per Patriarchas regebantur. Quanquam a-
libi idem vocabulum pro unâ tantum provinciâ, alibi pro uni-
us tantum Episcopi territorio, alibi etiam pro parochiâ tantum
usur-

usurpetur. Vid. Christoph. Justell. in *Observat. in Codic. canon. Eccl. African.* p. 65. seq. Tres igitur præcipui gradus & Ordines fuere τῶν ἱερατικῶν κατὰ λόγους, Episcopi, Presbyteri, & Diaconi: & Episcoporum iterum tres gradus, Episcoporum simpliciter ita dictorum, Metropolitanorum, & Patriarcharum. Qui primus & summus gradus erat Sacerdotum, is ultimus & infimus fuit Episcoporum. Primus Presbyter dicebatur Episcopus. Primus Episcopus, metropolita. Primus metropolita, patriarcha. Ut primatum Episcopus inter Sacerdotes tenebat, sic inter Episcopos metropolitano, inter metropolitanos patriarcha. Add. Joh. Rainold. *Colloq. cum Hart.* c. 8. sect. 5. p. m. 369.

XIII. Fuerunt quidem & alia dignitatum Ecclesiasticarum nomina, Archiepiscoporum, Primatum, Exarchorum, & alia, sed quæ omnia ad illos, quos dixi, Episcoporum gradus referri pro cuiusque Gentis usu possunt. Sanè ἑξάρχης apud Græcos, & Primas apud Latinos tam in civilibus quam Ecclesiasticis nunquam peculiare certæ cuiusdam dignitatis aut præfecturæ nomen fuit, sed omnibus commune, qui quâcunque in re primi, cuiusque rei vel officio præfecti præpositique fuere. Hinc igitur Exarchus aliquis dici potest provinciæ, pagi, Urbis &c. Poterat ergo etiam Patriarcha dici Exarchus aut Primas, sed diœceseos, quemadmodum Metropolitanus dici poterat Exarchus aut Primas provinciæ. Vid. Christoph. Justell. *d.l. pag. 52.* Archiepiscopi nomen in provinciis occidentis maxime erat usitatum, & tribuebatur Metropolitanis. In Orientis enim Imperio Metropolitanus, etsi revera Archiepiscopi essent, nunquam tamen Archiepiscopi, uti in occidente, appellati sunt, solis Patriarchis & Antistitibus, qui plures metropolitanos sibi subiectos habebant, hoc nomen donatum est. Fueretamen etiam in Graciâ Archiepiscopi quidam infra metropolitanos positi, qui nullis Episcopis præerant, & minus erant, quam metropolitæ, quos etiam superiores aliquando agnoscebant, & ab iis ordinabantur. De quibus omnibus prolixè disserit Auctor Eucharistici Jacobo Sirmondo Jesuitæ pro Adventoriâ *de regionibus & Ecclesiis suburbicariis missi, per tot. cap. 3. & 4.*

XIV. Sanè Metropolitanos distinguit ab Archiepiscopis Justinianus Imp. *Novell. 11.* ubi Justinianæ primæ Antistitem

B

non

non metropolitam tantum, sed etiam Archi Episcopum esse
jus sit. Fuit enim, ut hoc obiter notem, solenne Imperatori, ut
pluribus oppidis, quæ maximè diligeret, nomen suum inderet,
alterum etiam alteri præferret. Ita in Dardaniâ duæ fuerunt Ju-
stinianæ ab eodem ita denominatæ: Justiniana prima, patria
ipsius, quam & ipse condidit, & Justiniana secunda. Ulpiana olim
dicta, quam instauravit. Receptâ à Vandalis Africâ Carthagi-
nem eodem modo sed simpliciter Justinianam nominavit sine
adjuncto primæ aut secundæ, *Novell. 131. c. 4.* In Cypro verò pa-
triæ Theodoræ Uxoris, novæ Justinianopolis nomen dedit.
Justinianam igitur primam patriam suam ita honoravit, ut An-
tistitem ejus non solum Metropolitanum, sed etiam Archi Epi-
scopum faceret, *dict. Novell. 11.* At enim Archi Episcopi nomine
patriarcham intelligi patet ex *Novell. 123. c. 22.* ubi ex parallelo
ponuntur Archi Episcopus & patriarcha diœceseos. Conf. Cu-
jac. *ad d. Novell. 11.* Unde & Justinianæ primæ Antistes ab eo
tempore Patriarcha Bulgarorum & patriarcha Achridensis fuit
appellatus ab Achrido sc. urbe, quod pristinum erat Justinianæ
primæ nomen. Atque hoc non intelligens Augustinus Barbosa
de jur. Eccles. l. 1. c. 7. n. 6. postquam ex jure Canonico Metro-
politani & Archi Episcopi synonymiam firmasset, & Justiniani
hunc textum sibi contrarium adduxisset, præferendam esse in
hoc juris Canonici decisionem simpliciter asserit. Quasi verò
Ecclesia Justinianeæ suis ipsa non vixisset legibus, aut discere de-
buisset à posteris suis, quid sibi conveniens esset, quidque ex
jure Canonico sequioribus temporibus introducendo, & apud
Latinos maximè exercendo placere aliquando posset. Longius
etiam abit Joachimus Hopperus *de verâ jurispr. lib. 5. tit. 16.*
quando ait: *Dicuntur Archi Episcopi etiam Metropolitanæ, confu-
so vulgo nomine, sed revera hoc interest, quod Archi Episcopi jure Ec-
clesiastico auctoritatem habent in Episcopos sibi subjectos, sive ipsi Ar-
chi Episcopi in Metropoli degant, sive non; Metropolitanæ autem id
quod habent, non jure Ecclesiastico habent, sed jure Metropolis, in quâ
vivunt, ut quemadmodum ipsa Metropolis oppidis sibi subditis impe-
rat, ita & Episcopus ejusdem Urbis, in eorundem oppidorum Episco-
pos, si non Ecclesiasticum, aliquod certè imperium habeat, &c.* Non
arbitror ego, Archi Episcopos sive in Orientali, sive in Occi-
den-

dentali Ecclesiâ alios fuisse quàm metropolitanos, aut ex alio quam Metropolitanorum Ordine sumptos, ita sc. ut extra metropolin, cui præesset metropolitanus, in eâdem provinciâ alibi federet Archiepiscopus aut Patriarcha. Cæterùm id maximè in rem nostram facit, quod non Papa Romanus, sed ipse Justinianus patriæ suæ Antistitem ex se & propriâ suâ autoritate patriarcham noviter constituit, eumque sanctione pragmaticâ sub hoc nomine posthac honorari præcipit. Ex quo facile patet, quo jure Reges Galliæ patriarcham Regni sui instituere queant, uti quidem facturos eos & olim & nunc quoque valdè sibi metuit aula Romana, præsertim cum Galli nunquam tam comiter conservaverint Majestatem sedis Apostolicæ, ut non identidem adversus eam, quid propria valeret, periculum facerent.

XV. Cæterùm fuerunt Patriarchæ olim primi & præcipui numero quinque: Romanus, Antiochenus, Alexandrinus, Constantinopolitanus & Hierosolymitanus. Quanquam enim & alii quandoque memorentur, sive in Occidente sive in Oriente, & antiquitùs maximè celebres fuerint Asiæ, Ponticæ & Thracicæ Diœceson Exarchi, tamen postquam hi Patriarchæ Constantinopolitano subjecti fuissent, & reliqui tantâ potestate non eminerent, quinque illi recensiti primas semper tenuerunt in Hierarchiâ Ecclesiasticâ partes. Id verò non nego, variasse cujusque in suâ Diœcesi *πρεσβεία & δικάια πατριαρχικά*, quæ tamen & qualia fuerint, exponere hîc nihil attinet. Id tamen certum est nemini horum quicquam juris in alterum aut alterius diœcesin competiisse, sed unumquemque eorum *αὐτοκέφαλον* fuisse, & nulli alii subjectum suam pro arbitrio gubernasse Diœcesin, nisi quod cum reliquis de salute Ecclesiæ haud rarò communicaret.

XVI. Et videri quidem poterat Ecclesiasticum regimen jam satis prudenter instructum, cum præsertim quinque illi architectonicâ quâdam potestate omnibus totius Ecclesiæ metropolitanis, hi vicissim suis Episcopis, & Episcopi Presbyteris atque Diaconis præessent, nisi ipsi deinceps Patriarchæ inter se maximè funestam de primatu excitassent contentionem. Postquam enim Romani Pontifices ultra Sacerdotii limites ad ex-

ternum dominatum progressi essent, & novæ quoque Romæ Patriarcha eundem fastum imitaretur, atque hic Oecumenici Patriarchæ, sive Universalis Episcopi titulum sibi imponeret, dici non potest, quantas in Ecclesiâ ea res dederit turbas. Carthaginensis Synodus damnavit aliquando titulum hunc PRINCIPIS SACERDOTUM, propter ancipitem dictionis significatum, quæ τὸν ἀρχιεπίσκοπον designat, & τὸν πρῶτον, & nec Archiepiscopi quidem titulo suos insigniri voluit Metropolitanos, quod synonymum videretur id vocabulum & idem significare, quod Princeps Sacerdotum. Vid. *can. 39. in Cod. Canon. Eccles. African. à Christoph. Justella edito.* Patriarcha autem Constantinopolitanus & post eum Pontifex Romanus, utinam ab Carthaginensibus Patribus modestiam eam didicissent, & suas quoque pristinis limitibus comprehendissent sedes Episcopales. At hic Franciscus Longus à Coriolano in *summ. concil. ad cap. 26. Concilii Carthag. III.* (quod ipse ille est canon. 39. antea allegatus) Ecclesiam Africanam Romanæ leges præscribere non posse impudenter dicit, quasi verò, quam Episcopis suis præscribit modestiam, non eandem inculcaret lex moralis, & Episcoporum omnium supremus Episcopus, Autor novi Testamenti. Nec enim ex alio fonte illum sibi primatum vindicare potest Papa Romanus, quàm ex nimio fastu, & fumoso seculi typho.

XVII. Annon verò consultius esset Ecclesiæ, ut quemadmodum omnes metropolitani unius Diœceseos subjiuntur uni Patriarchæ, ita quoque omnes Patriarchæ uni alicui subjiuntur Episcopo Oecumenico? Ita quidem volunt Romanæ Culinæ *Spéuuaç*, qui pontificem suum eò evehunt, & attollunt, ut DEO parem aut non multo minorem faciant; Ecclesiam autem reliquam ita ei subjiunt, ut Catholicus non habeatur, qui non concordat Romanæ Ecclesiæ, & ut majores cujuscunque Ecclesiæ causæ ad eum referri debeant, tanquam ad tribunal universale, ut in Dictatibus suis sciscit Hildebrandus. Conf. Theoph. Raynaudus *lib. de coron. sup. mitr. Pontif. pag. 332. seqq.* At enim, uti monarchicum Ecclesiæ regimen Salvatori CHRISTO tantum relinquere oportet: ita externum illud, quod ab hominibus interim sensibiliter obitur, nunquam magis erit perversum, quàm si uni alicui committatur.

XVIII. Uti

XVNI. Uti enim in politicis subsistere non posset Imperium, si unus homo totum Terrarum Orbem gubernare vellet, & ad ejus unius judicium omnes causæ, si non minores, saltem majores, siue in primâ, quam vocant instantiâ, siue per appellationem devolvi deberent; cum hac ratione nec necessitatibus humanis subveniri, nec publicæ tranquillitati ullo modo consulti satis posset: ita non minus Ecclesiasticæ id adversum foret tranquillitati, si regimen ejus uni alicui committi oporteret. Coercere intra terminos Imperium maximè semper studuerunt illi, qui perpetuum id sibi voluerunt. Et generaliter verum est, magnorum Imperiorum non semper optandam esse conditionem. Vid. Christoph. Forstner: *ad lib. 4. annal. Tacit. pag. 368.* Quomodo igitur Ecclesiæ salutem ominabimur ex unius alicujus sæpenu-merò insulsi, fatui, socordis & flagitiosissimi hominis imperio? Quin potius, quia non armis, sed consilio & prudentiâ geri oportet res Ecclesiæ, rectius illæ, quod humanum quidem regimen concernit, aristocratico, quàm monarchico sustinebuntur Imperio. Conf. Joh. Reinhold. *in Colloq. cum Hart. c. 6. sect. 2. p. m. 139. seqq.* Richard. Montacut. *Orig. Eccles. part. 2. p. 178.* Marc. Ant. *de dominis de Rep. Eccles. l. 1. c. 15. seqq.*

XIX. Justinianum tamen multa jam tribuisse Pontifici Romano & Hieromonarchiam, maximoperè probasse, apparet non tantùm ex *Novell. 131. c. 2.* ubi papam primum esse omnium Sacerdotum jubet, sed etiam ex *l. 8. C. de summ. Trinit.* ubi studium suum subjiciendi & uniendi omnes Sacerdotes universi Orientalis tractûs sedi Romanæ, multis verbis prædicat. Sed enim mirum id videri nequit, cum eo seculo radices jam egisset, & quotidie incrementa caperet primatus Pontificis Romani. Quinque enim ferè sunt ejus primatus ætates: In primâ fuit *affectatus* à Papa Victore, qui ob dissensum in periodo celebrationis paschalis Ecclesias Græcas damnavit: in secundâ *inchoatus*, seculo nempe quinto: in tertiâ *amplificatus* sub Bonifacio III. qui à Phocâ Imp. impetravit, ut caput omnium Episcoporum nominaretur: in quartâ *consummatus* sub Gregorio VII. qui Henricum IV. Imp. excommunicavit: in quintâ *revelatus* tempore Lutheri. Justinianus igitur dum religionis studio plura tribuit Pontifici Romano, quàm tribuere debuerat, istam sibi apud posteritatem

meruit sententiam, quod liberali hac sua concessione cum aliis effecerit, ut fundamenta ponerentur monstrosæ istius, quæ nunc est, monarchiæ papalis. Sed & dubitare licet, utrum genuinæ sint mutux istæ inter Justinianum & Johannem Pontif. literæ, quæ *d.l.8. C.de summ. Trin.* habentur. Quanquam enim post Alciatum Cujacius *l.12. Obs.26.* magni eas faciat, & contra Franciscum Hottomannum acerrimè defendat Andreas Fachineus *l.8. contr.1.* multa tamen adhuc sunt, quæ fidem iis derogant, in compendium congesta ab Joachimo Cluten *in syllog. rer. quot. n.7. in fin.* Sanè in Codice Justiniano antehac non extitisse ex eo colligit Ludovicus Ruffardus, quod in *l.nemo 3. C. eod.* (quæ in Gothofredi editione quarta est) posterior rubricæ pars absolvatur, ut tituli quoque finis in eâ constitui debere videatur, præsertim cum in MS. quibusdam Codicibus in margine notatum inveniatur, quod hæc Epistola in aliquibus non habeatur, & propterea non glossetur. Quicquid sit, fuit hoc seculi vitium, ut Tyrannidem sibi Ecclesiasticam imponi non animadverteret. Add. Philipp. Mornay. *in myster. iniq. pag. 201.*

XX. Vidimus hæctenus Hierarchiam Ecclesiasticã, tum quoad ortu tum quoad incrementa, quæ sanè in se considerata, & ex intentione Ecclesiæ, salutaria admodum cœtui Christiano, & utilia videri potuissent, præsertim quod nulla alia occasio & nullus alius finis illius ordinis esset, quam ut schismata, aliaq; perturbationes & confusiones evitarentur. Fuit enim verò Christianorum primitivæ Ecclesiæ hæc felicitas, quod unionem & Concordiam inter se certatim colerent, & quo major persecutionis instaret tempestas, eo frequentioribus se invicem prosequerentur pietatis officiis. Cumq; unicum ipsis refugium in precibus & cultu divino superesset, de Sacerdotali & Episcopali Ordine omnia magnificè & humanos apices *ὑπερανωλίζοντα* loquebantur, nec quicquam ferè suarum rerum sine præsentia aut consensu Episcopi expediebant. Vid. Richard. Montacut. *Origin. Eccles. lib. 2. p. m. 25.* Poterant verò ipsi etiam Sacerdotes honores sibi delatos moderatè ferre, quippe qui Christi potius, quàm propriam suam gloriam quærerent, nec quisquam tum erat *κηνόδοξος*, neque *ὑπεροχὴν ὑψαυχένα* & *ἀλαζονείαν* sectabatur; sed hoc unicum laudi sibi ducebant, si in vera fide constantiam sibi à Deo impetrare

trare potuissent. Fecit illud inter Episcopos & *ἱεροπρεβυτε*
charitatis vinculum, ut horum opes sive ex testamento, sive do-
nationis titulo, in illos effunderentur; cumq; inter pietatis ope-
ra haberetur dispicere, ne egerent illi, qui sacris præessent, mul-
tæ quotidie & magnificæ, eo præsertim tempore, quo respirare
à persecutionibus licuit, Ecclesiis accrevère divitiæ.

XXI. Uti autem homines prospero rerum successu ple-
rumque alii seipsis fiunt, ita Episcopis quoque idem evenisse mi-
rum quidem non est, dolendum tamen, & multis lachrymis de-
plorandum. Ecce enim dum pax, honor, divitiæ & omnium re-
rum copia Ecclesiam splendidam reddunt, non oves tantum
præ nimia quâdam licentiâ in mollitiem delicatam & dissolu-
tam segnitiam prolabuntur, sed pastores etiam depulsâ repudia-
tâq; pietatis regulâ dissidio & contentione inter se exardent;
quin etiam nullas alias res, præterquam discordias, minas, æmu-
lationem, inimicitas & odium inter se mutuò adaugere student,
& animis ambitionis astu incensis tyrannorum more principa-
tum obtinere laborant, Euseb. *lib. 8. histor. c. 1.* Et quanquam ab
integris conciliis ei rei medicina quæreretur, à quibus haud ra-
rò in ordinem redigebantur superciliosi Patres, non poterant
tamen coerceri satis, quæ jam adoleverant, vitia. Adeò verum
scilicet est illud Severi Sulpitii: *auro non strui Ecclesiam, sed destrui.*
Atque id cacoëthes ita plerorumque omnium animos occupa-
verat, ut Episcopo exprobraretur, sicubi nec mensâ lautâ & opi-
parâ, nec veste magnificâ uteretur, nec splendide in publicum
prodiret, nec ad eos, à quibus conveniretur, gravitatem & fa-
stum adhiberet, quod sibi contigisse inter Constantinopolita-
nos memorat Gregorius Nazianzenus, eorum tum temporis
ArchiEpiscopus.

XXII. Accesit deinceps immensa illa honorum & divi-
tiarum in Episcopos ab Regibus & Principibus facta profusio.
Admittebantur Episcopi ad Comitata, deliberabant cum reli-
quis Statibus non de negociis tantum Ecclesiæ, sed etiam de re-
bus aliis cujuscunque momenti, concredebantur ipsis Ecclesiæ
summâ cum dignitate & authoritate, eo consilio, ut gentes pri-
mum conversæ non in religione tantum proficerent, sed sacrâ
etiam ipsorum autoritate in fide & obsequio Principum conti-
neren-

nerentur. Et ne non omnia Episcopis tribuerent Principes, etiam integros ipsis Comitatus & Ducatus tandem concessere. Res notior est, quam ut prolixiori egeat probatione. Quin etiam ut porro cresceret dignitas & potentia Episcopalis, creati saepenumero fuere Episcopi ex nobilissimis potentissimisque familiis orti, per quos totam vitam in palatio educati, qui pacis & belli artes cum edocti essent accuratè, iisdem Ecclesiam sibi concreditam gubernare deinceps coeperunt.

XXIII. Episcopis ita supra conditionem & sortem Ecclesiasticorum euectis, secularis potestas ipsis magis conveniens visa fuit. Primus itaque Bruno Episcopus Coloniensis secularem nactus est potestatem, accepto à fratre Ottone I. Lotharingæ Ducatu. Andr. Knichen *de jur. territor. c. 1. n. 16.* Quod exemplum secuti deinde Imperatores & principes alii plurimos alios simili potestate armarunt, quod utile videretur, vel provinciis præesse personas Ecclesiasticas, vel Ecclesiæ præesse Viros fortes & potentiâ validos, qui hostibus illius resistere cum terrore possent. Ex eo tamen evenit, ut licet titulum Episcoporum retinerent, munere tamen Episcopi, ut olim, non amplius fungerentur, sed uti Principes seculares territoriis præessent. Vid. Dn. D. Struve *disp. Feudal. 1. n. 4.*

XXIV. Ex his igitur proclive nunc est colligere, quousque Majestati circa dignitates Ecclesiasticas versari liceat. Præter jus enim illud, quod Princeps cum reliquâ Ecclesiâ commune habet, non tantum separatim aliud ut Nutritio Ecclesiæ competit, sed etiam aliud, ut Principi, quatenus ipsius interest, Ecclesiæ tales præfici Doctores, qui amore patriæ, principis, populi, tranquillitatem publicam conservent, & subditos in obedientiâ retineant. Et adhuc aliud ut Patrono Ecclesiæ, quatenus fundat, dotat, aut ditat eandem, & in Territorio suo admittit. Et tandem si nullo alio nomine jus eligendi aut confirmandi Episcopos Principibus competere, competere id saltem deberet ratione bonorum temporalium, prædiorum & possessionum, ac multò magis ratione Regalium Episcopis in Castris, Oppidis, & integris provinciis concessorum. Horum enim ratione Ecclesiastici omninò subjacent Regibus, & ab ipsorum sicut ipsa bona terrena, ita etiam Ecclesiastici ea tenentes pendent potestate. Si

Si namque jure Regum Ecclesia possidet temporalia, profectò à Regibus ea debent Ecclesiastici accipere, atque ex hoc capite temporalium & Regalium investituras ad Reges pertinere, & Doctores tradunt, & Imperatores sunt professi, & Episcopi olim admiserunt non inviti.

XXV. Ipsi Pontifices Romani Imperatorum hinc potestatem agnoverunt, & se quoque ab illorum imperio dependere, nec aliter sedem suam legitimè tenere posse, ingenuè professi sunt. Textus in eam rem apud Gratianum *c. Hadrianus 22. & c. in synodo 23. dist. 63.* tam perspicui sunt, ut Soli lumen accendere videatur, quisquis prolixius eos exponere animum induxerit. In priore Hadrianus Papa cum universâ synodo CLIII. Episcoporum & Abbatum tradidit Carolo Regi jus & potestatem eligendi Pontificem & ordinandi Apostolicam sedem: definivit insuper, ut ArchiEpiscopi & Episcopi per singulas provincias ab eo investituram acciperent, nec consecratur, nisi qui à Rege laudetur & investiatur. In posteriore idem istud tradidit & concessit Ottoni I. Regi Germanorum Leo III. Pontifex. Traditionem autem istam sive concessionem rectè explicat Marcus Antonius de Dominis *de Rep. Eccles. l. 4. c. 11. n. 36.* per declarationem, quod Pontifices tantùm declaraverint, hanc potestatem ad Imperatorem pertinere, & monuerint eum, ut suo tempore illâ uteretur. Hinc verò miserè se torquent Papæ assentatores, ut Canonum horum maximè sibi adversorum autoritatem enervent. Modo in Sigebertum Gemblacensem, quippe per quem seductum fuisse Gratianum arbitrantur, invehuntur, mendacii eum, ignorantia, & doli mali arguentes, modo ipsi insultant Gratiano, modo Carolum M. non accepisse, nec unquam usurpasse, sed omninò repudiasse istam concessionem confingunt, & tandem renunciatum fuisse concessionibus istis ab Imperatoribus, aut potius revocatas eas à pontificibus fabulantur, quibus omnibus accuratè responderunt B. Höpffnerus *in Saxon. Evangel. c. 11. n. 3.* Philipp. Mornayus *in myster. iniq. p. m. 315.* Marcus Anton. de Dominis *d. l.* Goldastus *repliat. pro Imper. pag. 125. seq.* Cl. Conring. *de Imperat. Rom. Germ. cap. 6. pag. 29.*

XXVI. Quantâ autem cum contentione & strage hominum, quantoq; cum detrimento tum Ecclesiæ tum Reip. Majesta-

C

ješta-

jestatis hoc jus per aliquot secula inter Imperatores & Pontifices Romanos disceptatum fuerit, pleni sunt Historicorum Commentarii. Dum enim Pontifices Romani non se tantum, sed etiam universum Clericorum ordinem ab omni Principum imperio eximerent, Imperatores autem, quantum inde decederet Imperio, haud obscure perviderent, & jam perentiscerent, aperto Marte ita utrinque pugnatum fuit, ut, quæ Ecclesiæ, quæ Reip. essent vires, & utra alteri prævalere posset, funesto specimine tum primum constare cœperit. Vid. Marc. Zuer. Boxhorn. *histor. universal. pag. 653. seqq.* Philipp. Marnayus *in myster. iniq. p. 543. seqq.* Et obtinere quidem tandem Alastores Romani sub Henrici V. imperio, ut Ecclesiasticam ille investituram dimitteret, & solam sibi de regalibus investituram scepro expediendam reservaret. Sed cum necdum quidem satis composita esset controversia, & Pontifex potestatem suam in constituendis Episcopis magis magisque extenderet, eorumque potentiam maximo cum Imperii dispendio indies auget, insecutæ deinceps sunt variæ Nationis Germanicæ querelæ, quibus quidem aliquando per certa concordata, uti vocantur, remedium quari cœpit, sed ipsum illud sine fructu & emolumento. Quæ enim deinceps congesta fuere gravamina, iniquissimam illam & verè tyrannicam Pontificis Romani Hieromonarchiam Germanis minimè tolerabilem prolixè exponunt. Donec superiore seculo Ecclesiâ repurgatâ, Principes Augustanæ Confessionis sibi quisque in territorio suo potestatem eam & Jus Majestatis repeterent, & jure proprio sibi vindicarent, id quod hodieque magno cum Ecclesiæ emolumento prudentissimè exercent. Videatur Dn. Struve *disp. Feudal. 3. n. 7.* Dn. Strauch *exercitat. exoter. 5. n. 5. 6.*

XXVII. Satis jam de dignitatibus Ecclesiasticis. Videamus nunc etiam civiles, sed paucis, & in suis tantum apicibus. Illas autem omnes, quantæcunque fuerint, ita subicimus Majestati, ut ab eâ solâ dependeant, & constituantur. Quod si enim eminere aliqua cœperit, & seipsâ ferè sustentetur, Majestaticum quid gerefe, & partem *τὸν νότον* acquisivisse haud frustra dicitur. Nec verò cohiberi satis & intra terminos coërceri amplum aliquod Imperium potest nisi per climata, diœceses, provincias aut regiones dividatur, & cuique parti certus aliquis cum potestate

state detur Præfectus. Unde etiam inter barbaras Nationes plurimæ ejusmodi dignitates conferuntur, quæ ex magnitudine Imperii aut Principis quandoque æstimantur, & inter suos magnâ cum reverentiâ & obsequio coluntur. Dies nos deficeret, si universa Terrarum Orbis Imperia, omnesque in iis dignitates, nomina, titulos, potestates & vires expendere oporteret. Et imò, quanquam isthæc omnia accurato examine investigaremus, non alium tamen in finem referre ista liceret, quam ut Majestatis qui sit in iis respectus, exinde planum fieret. At sufficit generaliter nosse, nullam talem dignitatem Majestati æqualem existere posse, nisi tantum de Majestate decerpere, atque hanc distinctis partibus, quod in mixtâ sit Rep. inter plures diribere velis.

XXIIX. Cæterùm quia in Romano Germanico versamur Imperio, non erit hîc inconueniens de illustribus ejus dignitatibus & earum originibus pauca annectere. Quanquam autem & illæ Imperatorum beneficio conferantur, Magistratûs tamen potestatem præcipuæ earum excedunt, ut non malè Rex Regum aliquando dictus fuerit Imperator Romanus. Sanè quæ olim fuerit facies Imperii, cum ab uno omnia gubernarentur, dispicere hîc nihil attinet; & frustra sunt, qui ad leges Romanorum, quas Justiniana nobis custodivit, aut etiam noviter dedit Jurisprudencia, hodiernum regimen examinant. Quemadmodum enim ipsa Reip. forma haud parum hodiè mutata est, ita pristina illa indumenta sibi aptari haudquaquam patitur; præsertim cum ipsa etiam dignitatû nomina excellentiora nunc existant, quam vel apud Romanos, vel sequioribus temporibus apud Franco-Gallos. Vid. Sutholt *de Jurisdic. n. 405.*

XXIX. Electorum prima post Cæsarem (de hujus dignitate, cum dignitatum omnium apex sit & fastigium, dicere nunc nihil attinet) in Romano Imperio est dignitas, origo tamen eorum tam obscura ut quid statuendum sit firmiter, nemo adhuc tùm sciat, sed probabilitatis tantùm titulo amplexari sententiam aliquam necesse sit. Hoc certum est, ab Romano Pontifice eos institutos non fuisse, cùm nec assertores quidem ejus opinionis inter se conveniant, quem Pa parum facere ejus Ordinis autorem debeant. Aliqui Ottoni tertio Imperatori id tribuunt,

C 2

sed

sed sine tali fundamento, cui tuto insistere liceat. Plures enim Imperii Principes & proceres adhuc post Ottonem convenisse & novos Reges elegisse ostendunt ea, quæ Henricus Frisingensis, Abbas Urspergensis & alii passim memorant. Vid. Onuphr. de Comit. Imper. c. 6. Alii dum negare plurium præsentiam nequeunt, ab iis non nisi consilia data, nec jus aliud, quàm nominandi tantùm, aut, ut eo tempore locuti fuerunt, prætaxandi sive προ-βλεμματ & habuisse, electionem verò nequaquam suffragiis perfecisse contendunt. Alii aliter, quorum omnium sententias referre hic inutile visum fuit. Tutissimum est cum maximâ parte Doctorum asserere, Electoralem ordinem tacito quodam consensu Principum procerumque Imperii enituisse, & paulatim per longam consuetudinem ad quam ipse Carolus IV. in aureâ bullâ cap. 1. provocat firmatum fuisse. Quia enim æquioribus animis homines usurpatione tacitâ quam expressâ lege sibi quid adimi patiuntur, usu latenti Electores jus eligendi sibi paulatim proprium fecisse verosimile videtur. Sicuti igitur, quæ moribus introducuntur, vestigium vel nullum vel admodum exiguum ortus sui & progressus relinquunt, & irreptio tam tacita esse consuevit, ut vix unquam percipiatur, nec nisi conversione secutâ sentiatur: ita & hîc de certo aliquo initio illustrissimi hujus Collegii constare omninò nequit. Vid. Lud. de Montesperato in vindic. pac. Osnabr. n. 16. 17. 18. Höpffner. in Saxon. Evang. sect. 2. part. 4. cap. 1. 2. 3. Joh. Hoornbeck in Exam. bull. pap. pag. 231. seqq. Dn. Struve Syntagm. jur. feud. disp. 1. n. 7. Cl. Conring. disp. de Septemvir. n. 23. seqq. Limnæ: lib. 3. jur. publ. c. 1. Pertinere autem jus conferendi dignitatem Electoralem ad jura majestatis, non tantùm ex aurea bullâ patet, sed etiam ex praxi & exemplis. Ut enim noviora exempla taceam, refert Joh. Paulus Windeck in Commentar. de Elector. orig. c. 1. diploma, quo Fridericus I. Henricum Leonem, genere Gvelfum, dignitate Electoratus exuit, illamque Bernhardo (Alberti Ursi filio) Principi Anhaltino contulit. Plura non addo, quæ enim de Electoribus dici possent porro, chartæ hujus angustia non capit. Et progressus nunc faciendus est ad alia.

XXX. Ducum Germanorum etiam apud Tacitum de morib. Germ. fit mentio; quos tamen exemplo potius quàm imperio,

rio,

rio, si prompti, si conspicui, si ante aciem egerint admiratione, præfuisse memorat. Unde belli potius quàm pacis temporibus potestatem ipsis fuisse colligere licet. Francorum verò sub imperio Ducum nomine veniebant illi, quos Franci devictis populis Rectores constituerant, quippe qui exemplo Romanorum terras devictas in provinciæ formam redigere, iisque tum præcavendæ defectionis, tum expeditioris administrationis gratiâ Duces i. e. gubernatores præficere solebant. Ita enim Beatus Rhenanus l. 2. rer. Germ. Romanos imitati sunt Franci, nam illi provinciarum Rectores Duces appellabant. Deligebant Duces ex nobili familia. Sic Bojaris & Agilofingorum antiqua gens diu Duces dedit, ex qua Welfones prodiisse suspicor. Hoc autem privilegium habebat ea familia à præcis Francorum Regibus, ut si quis fidus regno, prudensque, ex eadem progenitus, compertus esset, non aliunde quisquam ascisceretur in Ducem, &c. Transitoriam haud rarò istiusmodi dignitatem in heredes memorat, sed non aliter, quàm ubi idoneus quis fuerit repertus, alioquin ex merâ & liberâ Principis & procerum voluntate ea conferebatur.

XXXI. Omnis tamen eorum potestas alia non erat, quàm Magistratûs alicujus ab eo, qui τοῦ κρείον tenet in Rep. constituti. Unde provinciæ ipsæ quoad proprietatem in dominio atque Patrimonio Regis & Populi permanebant; Ducibus sola administratio & jurisdictio erat concessa; & ea tamen ita restricta, ut graviora negocia regio tribunali reservarentur. Postquam verò aliqui inter eos nimium elati & potestati suæ confisi spernere Reges cœpissent, eosque ut superiores agnoscere nolissent, magno Reip. bono Carolus M. potentissimos tum Francici regni ducatus Bajoaricum & Aquitanicum sustulit, & ut à Comitibus imposteriorum iisque pluribus gubernarentur, effecit. Nec dubium est, alios etiam sublato, quippe qui graves tum Reip. viderentur & metuendi. Restituti tamen ab ipsis Caroli posteris si vevolentibus, si veconniventibus & permittentibus leguntur plerique, sed illi tantas mox vires receperunt, ut Duces in subjectas provincias exclusis Regibus ἀντιπένθεν sibi imperium vindicare cogitarent, & Reges ipsi jam impares viderentur. Sane qui ultimis Carolinæ familiæ temporibus celebrantur per Germaniam Ducatus, Saxonie, Bavarie, Svecie, & Lotharingie,

giæ, amplissimâ & tantùm non regiâ in integros illos populos polluerunt potestate. Et quanquam Conradus Imperator in ordinem eos redigere, & Saxonem imprimis coercere conaretur, frustra tamen fuit omnis ejus labor, & in tantum Saxonis potentia adoleverat, ut regiæ jam dignitati par crederetur.

XXXII. Cùm ergò, qui magistratûs antea fuerant, terro-ri nunc esse inciperent, & *ὑπεροχῆ*, illa, quam Duces affectabant, periculosa Regibus existeret, ut intra fines suos Imperium contineretur, salutari aliquo remedio opus erat, præsertim cùm alii quoque imminerent hostes, quibuscum faciliè in perniciem Imperii, Duces potuissent convenire. Sic igitur tandem optimâ ratione fuit decretum, ut præter administrationem & dignitatem etiam dominium aliquot & jus superioritatis iis concederetur, non tamen alio quàm feudi jure, ut vel hoc saltem vinculo in fide continerentur, nec omni se Germanorum imperio eximerent. Vultejus *de feud. l. 1. c. 1. n. 14.* Dn. Struv. *Syntagm. jur. feud. disp. 1. sub num. 4.* Et est sanè hoc etiamnum Imperii quoddam retinaculum, ut quas provincias avelli sibi & conservari amplius non posse per sentiscit, feudi jure eas extraneis largiatur, cum satius sit, imbecilliore aliquo, quàm omninò nullo vinculo eas retinere.

XXXIII. Fortassis etiam nimia quorundam Imperatorum liberalitas Ducatûs ad ejusmodi *ὑπεροχῆν* provexere. Quamdiu enim Reges atque Imperatores antiquis legibus atque antiquâ stabant regiminis formâ, non majora tantùm pleno jure sibi solis vindicabant regalia, sed minora etiam, & quicquid demum ad Bona Fiscalina, uti vocantur, pertinebat. Unde Regum atque Imperatorum opes tum temporis longè maximæ fuerunt, neque ex iis illustres Germaniæ familiæ domini jure quicquam participarunt. At postquam ex tot redditibus Imperii alienare quosdam, & Ducibus liberaliter donare cœpissent, & fiscum tamen suum abundè adhuc instructum crederent, factum est, ut non contenti Duces minoribus ejusmodi regalibus, majora etiam involarent, & inter suos non Magistratûs amplius, sed pleno imperantis titulo eminere animum inducerent. Quod cùm prohibere deinceps Imperatores non possent, superioritatem tantùm suam ut retinerent, cavere secum constituerunt,
ne

ne quod hæcenus latissimè patuerat Imperium, in frustra concisum planè periret atque extingueretur.

XXXIV. Nata hinc sunt jura, quæ dicuntur territorialia, integro tractatu explicata ab Andrea Knichen *de subl. & reg. territor. jur.* illaque tam eximia ut *du non est leu* inducant, cum duces jam non ut gubernatores amplius aut administratores provinciis præsent, sed penè ut Reges omniaque regalia tam majora quàm minora, salvâ tamen semper Imperatoriâ superioritate, exercent. Et facit tamen hæc superioritas Imperatoria, ut quanquam plurima Ducibus usurpentur Majestatis axiomata, Majestas tamen propriè dicta iis non competat. Et ex hinc potestas eorum ut plurimum dicitur jus superioritatis territorialis, aut etiam simpliciter jus superioritatis *Landesfürstliche Obrigkeit / Landes-Hoheit / und Herrligkeit. Conf. exercitat. 2. n. 21.*

XXXV. Inter Duces autem ipsos excellere cœperunt Austriæ Principes; ab eo enim tempore, quo ad Imperii fastigium evehctus fuit Rudolfus Habsburgensis, Austria Ducatus primum titulo nobilitata mox Archiduces accepit. Et Archiducum nomen huic soli familiæ competere, neminemque hæcenus inter Duces simile ab Imperatore nomen impetrare potuisse, testis est Regner. Sixtin. *de regalib. l. 1. c. 4. n. 30.* Non diver tam hinc in laudes Austriacas, aut proluxa ejus familiæ encomia. Id tamen præterire nequeo, quod observavit Caspar Enslib. *1. thesp. polâr. apotelesm. 6.* Domum Austriacam intra quindecim annorum spacium omnibus in orbe Christiano Regnis vel Reges vel Reginas dedisse, exceptâ Scotiâ. Ut mirum non sit, ultra ducentos annos Imperii scepra Austriæ Archiducibus fuisse commissa, quicquid etiam ogganniat Hyppolitus à Lapide, notatus Carpzovio *in disp. de vot. septemviral. rh. 12.* Alia Austriacæ domûs privilegia habet Rheinking *de regim. secul. & Eccles. l. 1. class. 4. cap. 10.*

XXXVI. Sequitur ut de Comitibus videamus. Comes significatu generali dicitur ille, qui comitatur & sequitur *l. 15. §. 16. ff. de injur.* sive qui socius & adjunctus alienus est, quemadmodum assessores judicum comites appellantur *l. 4. ff. de offic. assessor. l. 5. ff. ad L. jul. repetund.* Atque hinc, qui Imperatorem comitabantur, aut in ejus contubernium recipiebantur, Comitum nomine

mine inclarescebant. Placuit enim Imperatoribus blandiore suos vocabulo appellare : in militia comitones , in palatio Comites. Cumque ex hoc comitatu plerumque desumerentur illi, qui rebus præficebantur , & officium gerebant vel militare vel Palatinum, vel etiam ad regendam remp. mittebantur, factum est, ut Comitis nomen deinceps retinerent, atque id in dignitatis parte haberent. Anton. Perez *ad tit. Cod. de dignitat. lib. XII. n. 12.* Ex quo porro ad omnes eos, qui alicui negotio præferti fuerunt, nomen istud manavit, utcunque negotium, cui præferti erant nullum ex se honorem aut dignitatem gigneret. *Præferti nomen, inquit Cujacius ad tit. C. de offic. Com. sacr. larg. mutatum est in Comitatus nomen, quod & omnibus Magistratibus datum est, qui sacrum comitatum observarent, vel qui ex eo prodirent; & inde nomen postea porrectum est ad omnes, qui cui negotio præpositi essent, veluti ad nauarchum apud Eustathium in Homerum, & à Suida quoque generaliter definitur Comes ὁ λαὸς ἀρχων populi iudex quilibet, &c.* Sic etiam vox Grave iudicem significat, uti habet Glossa speculi Saxonici l. 3. art. 53. Ein Graff bedeutet nach alten Sächsischen Deutschen einen Richter / darumb haben diesen Nahmen unterschiedene Richter. Sicut etiamnum in quibusdam Germaniæ locis vox Grave aut Greve significat iudicem, unde appellatio illa der Centgreve / Bogreve / Frengreve / Salzgreve. Vultej. *de feud. lib. 1. c. 4. n. 14.*

XXXVII. Quemadmodum igitur Duces olim Magistratûs tantum erant, & Administratores provinciarum, ita etiam Comites, non apud Romanos tantum, sed ipsos etiam Francos. Ita enim Vadianus l. 1. de Colleg. Monast. in Germ. vet. *Franci regnum suum Ducum maxime & Comitum operâ moderabantur, qui in illâ quidem ætate non suam seu propriam sed publicam magis regni ditionem administrabant, sive, ut paulo infra: non sui juris sed regum atque Imperatorum officarii veluti atque ministri erant, &c.* Ihr Ambt (inquit Lehmannus in Chron. Spir. l. 2. c. 17.) ist ganz auff der Justiz bestanden / daß sie in malefiz und bürgerlichen Sachen / Geistlichen und weltlichen in dem ganzen Gau (ita olim dicebatur pagus jurisdictioni Gravionis subjectus. Ipse autem Gravio in Burgo aliquo arcem impositam habente residebat, in quo mallus publicus i. e. auditorium & tribunal esset) oder

oder Graffschafft darinnen sie gesessen / Recht gesprochen / und gegen die Missethätiger nach Aufweisung des Reichs Gesetzen und Ordnungen mit gebührender Straffe verfahren. Zum andern ist der Grauen Ambt zu gestanden / die edele und Freybürger zu Kriegszeiten auffzumahnen / und als derselben Obrister dem Königlichen Heer zuzuführen / etc. Et Comites quidem aliquando sub Ducibus erant, ut iudices inferiores in civitatibus ac pagis jus dicentes, Lehman. *in Chron. Spir. l. 2. c. 21. 22. 23.* aliquando sine Ducibus ipsimet provinciis præfecti erant, quomodo à Carolo Magno Ducatûs Bajoaricum & Aquitanicum sublatos, & provinciis illis Comites præpositos dixi supra. Successu temporis verò Comitum appellatio desit esse nomen officii & administrationis, cœperuntque illi terras atque districtus, quibus præpositi fuerant, feudi jure, hereditariè & perpetuò possidere, ut adeò paria sic fecerint Duces & Comites. Vid. Ludov. Guicciard *in descript. Valentianar. Hannon.* Henr. Spelmann. *in Glossar. sub voc. Comites.*

XX XVIII. Cæterum diversa olim erant Comitum genera. Alii enim erant Comites Palatini, Palleng- Pals- oder Pfalz-Graffen / i. e. palatii Imperatoris Præfecti, qui de omnibus secularibus causis vel judiciis suscipiendis curam habebant, nec nisi necessitate urgente ipsum Cæsarem inquietari patiebantur. (Marcus Zuerius Boxhornius eos dici mavult à limitaneâ imperii ditione, cui præfecti fuerint, Pfael enim sive Pael limitem significare, ut & Palen / Landpalen positas & expositas hosti in limite ditiones, *in histor. univers. p. 579.*) Alii Marchiones, dicti ita à marchiâ, marcâ vel marchâ, quæ propriè est germanorum Marck seu March / i. e. limes, unde adhuc Marckstein / Landmarcke / Untermarck &c. Erant igitur Marchiones Comites Limitum seu finium regni, sive provinciarum illarum, quibus regnum terminabatur, ut & incursionibus hostium resisterent, & simul ibi jus dicerent. Add. Cujac. *ad lib. 1. de feud. tit. 1.* Rudinger *in Observ. Camer. cent. 3. obs. 53.* Heig. *l. 1. qv. 2. n. 57. seq.* Alii Comites provinciales sive Landgraffen / qui provinciis aliis non limitaneis erant præfecti. Alii Burggrafii, arci cuidam seu Burgo præfecti. (Burgus enim dicebatur arx sive castellum. Paulus Diaconus *in Valentino*: *Crebra per limitem habitacula constituta, burgos vulgò vocant.* Vegetius IV. *castellum parvum burgum vocant.* Invenitur istud

D

voca-

vocabulum in l. pen. C. de fund. privat. lib. XI. & deducunt id quidam à Græco *πύργω*, ex quo etiam Bürger dici volunt omnes eos, qui in castellis, munitioibus & turratis mœniis habitant.) Alii denique simpliciter Graviones dicti fuerunt. Et manserunt quidem ista nomina, nostroque adhuc tempore retinentur, sed sub alio schemate, quam olim, & cum eminentiore potestate, quemadmodum etiam inter Landgrafios quidam Comitum dignitatem superârunt, & Principum honore hodiè censentur. Et inter ipsos denique Comites alii titulo atque dignitate aliis sunt eminentiores, cuiusmodi sunt, qui dicuntur *Gefürstete oder Fürstenmäßige Graffen*.

XXXIX. Cæterùm quo tempore primùm in feudum dari cœperint istiusmodi territoria, non satis constat. Ad Ottonis II. tempora institutum istud refert Nicolaus Bellus *rer. polit. tom. 4. disc. 13.* quo etiam inclinare videtur Spelmannus *vocab. Dux. §. Ducis Comitis &c. & vocab. Comites §. Feudales &c.* Adscribam tamen integra verba de origine feudorum ex *lib. 1. feud. tit. 1.* quæ huc facere quodammodo videntur. Ita autem illic: *Antiquissimo tempore sic erat in dominorum potestate connexum, ut quando vellent, possent auferre rem in feudum à se datam, postea verò eò ventum est, ut per annum tantùm firmitatem haberent, deinde statutum est, ut usque ad vitam fidelis produceretur. Sed cum hoc jure successionis ad filios non pertineret, sic progressum est, ut ad filios deveniret, in quem sc. dominus hoc vellet beneficium confirmare, quod hodiè ita stabilitum est, ut ad omnes equaliter veniat. Cum verò Corradus Romam proficisceretur, petatum est à fidelibus, qui in ejus erant servitio, ut, lege ab eo promulgatâ, hoc etiam ad nepotes ex filio producere dignaretur; & ut frater fratri sine legitimo herede defuncto, vel filius in beneficio quod eorum patris fuit, succedat &c.* Ad quem locum videri potest Cujacius.

XL. Post Comites etiam de BARONIBUS aliquid addendum. Et de vocabulo quidem ipso mirum in modum adhuc variant Latinitatis Interpretes. Apud Ciceronem duobus locis id occurrit, nempe *lib. 5. epist. 11. ad Attic. & lib. 2. de finib.* sed utrobique, in mala significatione, ita ut legere quidam malint varrones, ut significantiùs sc. exprimerentur, quos vult Cicero, nempe homines bardi, stupidi, stulti &c. Vid. quæ notat Dionysius Gothofredus *in marg.* Utroque autem vocabulo tales significari

con-

contendit Henricus Spelmannus *Eq. Anglo Britann. in Glossar.* Sed enim vocabulum Baronis, quomodo hodiè usurpatur, Romanis transcribere originibus, aut ab illis natales ejus arcessere, supervacuum erit; feudale enim cum designet munus, & totum jus feudale à barbaris originem suam habeat, ad illorum potius recurrendum erit idioma.

XLI. In veteribus autem quæ extant, Saliorum, Longobardorum, Alemannorum & Ripuariorum legibus Baronis nomen virum denotat, *Limnæ. l. 4. c. 5. n. 3.* à bar vel var, unde varigildum i. e. precium hominis, deducit Spelmannus *d. l.* sive ut nos hodiè pronunciamus Wergeldum. Quanquam enim Glossa Germanica *ad art. 65. lib. 1. Land R.* vocabulum hoc deducat von wehren/ibi: *Und es heisset darumb ein Wehrgeld/ daß man sich damit aller Klagen erwehren mag;* non inepta tamen & fortè etiam melior videtur Spelmanni derivatio præsertim cum istud Wergeldum aliàs etiam dicatur Manngeld/ quia sc. de Jure Saxonico competit tantum agnatis necem occisi vindicantibus. *Carpzov. in pr. crim. part. 1. qv. 34. n. 8.* Unde Baro quandoque simpliciter pro Viro in contradistinctione fœminæ, quandoque pro homine libero, quandoque pro viro forti, quandoque etiam pro satellite usurpatur. In feudalibus Baro quandoque pro Vasallo capitali majore quovis h. e. pro Duce, Marchione, Comite, Vicecomite & simplici Magnate, quandoque verò specialius & strictius sumitur, de quibus omnibus copiosè & eleganter agit Spelmannus. Add. *Gerh. Joh. Voss. de vit. ferm. l. 2. c. 3. voc. Baro. Belold. in thesaur. voc. Freyherr. Marqv. Freher. ad Pet. de Andlo c. 12.*

XLII. Hodiè Baronatus dignitas præcipuum quendam nobilitatis atque libertatis gradum denotat. Duplex autem potissimum in Imperio hodierno invenitur Baronum differentia. Aliqui enim solo titulo gaudent; aliqui immediatè non tantum Imperio subsunt, sed de certo etiam Baronatu sunt investiti. Ultimis his applicari potest definitio, quam ex Baldo petunt Feudistæ, quod Baro sit, qui merum mistumq; Imperium habet in aliquo castro ex concessione Principis. Quæ tamen ipsa, nisi quid insuper addatur, latior videtur esse suo definito. Utcunque enim aliquis investitus sit de castro cum mero & mixto imperio, & cum omnimodâ jurisdictione, nisi tamen id factum fuerit in

titulum Baroniarum, propriè non est Baro. Don Garf. Mastrill. *de-
cis. 219. n. 31.* Et hinc quidem Fulvius Pacianus *lib. 2. de probat. c. 37.* &
Carolus Molinæus *in consuetud. Paris. §. 20. n. 4.* negant, feudum Ba-
ronis annexam habere dignitatem regalem. At Regnerus Six-
tinus *l. 1. de regal. c. 4. n. 41.* in Germania id attendendum non esse,
benè monet. Add. Rosenthal. *de feud. cap. 2. concl. 1. n. 4. §.*

XLIII. Qui verò Comitatum aut Baronatum ex certo
numero baroniarum aut Castellaniarum aestimant, ex speciali-
bus alicujus regni institutis loquuntur. Ant. Perez. *ad Cod. de di-
gnitatib. n. 19. 20.* Limnæus *l. 4. c. 4. n. 20. & c. 5. n. 10.* Nec enim pro re-
gulâ habendum est, quod aliqui comminiscuntur, Imperato-
rem, ut talis sit, oportere habere quatuor Reges, Regem qua-
tuor Duces, Ducem quatuor Comites, Comitem quatuor Ba-
rones, Baronem quatuor Castellanos, Castellantum quatuor feu-
da. Limnæus *l. 4. c. 3. n. 21. seq.* Nicol. Bell. *tom. 4. rer. polit. discurs. 13.* præ-
sertim cum alii duodecim requirant Comitatus, ut Ducatus in-
de constituatur, frustrâ tamen & repugnante experienciâ. Hent.
Spelmann. *in Glossar. vocab. Dux §. sed de numero comitatum & c.*
Ceterum qualem Reges, Duces, Comites, Barones observent
differentiam in gestandis coronis, prolixè hinc recensere opus
non est. Vid. Limnæus *l. 2. c. 4. n. 19. & in not. ad l. 4. c. 3. n. 35.*

XLIV. Illud insuper monendum, antiquioribus tempo-
ribus Principes & Comites inter status Imperii fuisse, & jus suf-
fragandi habuisse, nunc tamen plurimos creari sine ullâ suffra-
gandi potestate, dignitate tamen non minori, sed iisdem axio-
matibus instructâ. Ita usque ad annum trigessimum sextum à
solo Ferdinando II. Imperatore creatos Principes viginti duos,
Comites plusquam sexaginta, Barones ultra centum viginti me-
morat libellus, cui titulus: *Status particularis regiminis Ferdinan-
di II.* Illos tamen inter Ordines Imperii relatos, aut jus suffra-
gandi accepisse, ex hac solâ creatione non licet colligere, cum
separata sint, esse Principem, & esse civem Imperii.

XLV. Restat, ut de NOBILIBUS pauca addamus.
Et reperiuntur quidem aliqui usque adeò ignorantes atque in-
considerati, ut principium suæ nobilitatis nullum admittant,
sed æternam illam esse, aut quasi à naturâ in sanguinem, nec tam
ex.

ex particulari Regum gratiâ ac privilegio, quàm ex creatione aliqua supernaturali divinâque originem traxisse arbitrentur. Jan. Huarthes *in scrutin. ingen. cap. 16.* Illi uti nimii sunt & absurdi, ita alii iniqui rursus & invidi, qui nobilitatem omnem eliminari debere, eamque naturali nativitati repugnare, & ex mero hominum instituto ortam esse contendunt. Quamvis enim inter omnes homines una & eadem sit conditio & naturalis æqualitas, omnesque eandem habeant ingenuitatem; ut tamen fit aliqua personarum distinctio, respectusque earundem habeatur, ratio naturalis apud omnes gentes constituit. Ita nempe in civitate, cum aliquis animosus evadit ac fortis, multis virtutibus præditus atque opulentus, verentur eum reliqui numero suorum concivium accensere, rati contumeliam hanc fore, ac quod ille talis in libertate vivere, nec in proletariæ plebis censum referri mereatur. Qui si eximatur deinceps & evehatur ab eo, qui potestatem in Republica habuerit, naturali id rationi repugnare nemo dixerit, præsertim, cum apud plerasque gentes receptum id esse, historiarum prodant monumenta.

X L V I. Jure igitur ab Germaniæ Regibus Nobilium ordini inseruntur ii, qui virtute suâ dignitatem eam promeruerunt. Imò verò, ut filiis etiam & nepotibus, & qui longâ serie descendunt, idem habeatur honor, & eadem tribuantur privilegia, nihil est, quod prohibeat, tum quod spes sit inesse iis paternæ virtutis semina, tum quod primi acquirentis etiam in degeneribus posteris grata sit recordatio, quanquam ipsi illi similes sint magnificentissimis ædibus, ex quibus præter latrinam nihil ruina aut incendium fecit reliquum. Christoph. Forster. *in lib. 3. annal. Tac. p. m. 291.* Adscribam verba Johannis Barclaji ex *Euphorm. part. 1.* *Ferunt olim, inquit, nobilitatem à plebe non aliter, quam virtutis nota discriminatam. Hinc Magnates constituti, hinc honores & cultus in ipsos delati ab iis, qui ad tam sanctum splendorem obstupescabant. Hoc præscis temporibus unicum remedium erat emergendi è latebris vulgi, cum omnes initio pares esse natura jusisset. Si quis ingenio & prudentiâ pacaverat incitata & multitudinis violentiam, si quis exteris gentibus*

suafisset aut societatem, si integra, aut servitutem, si nonnihil attritis rebus affligebantur, illi statim merita nobilitatis insignia publici consensus deferebant. Illum disciplina militaris, illum machinarum peritia, virtus omnis provehebat. Inde etiam filiis nobilium honor habitus primum à paternis clientibus, deinde ab omnibus, qui inesse in iis semina paternæ claritudinis arbitrabantur. Sed jam Homericis temporibus non erat novum, filios degenerare à paternis institutis, &c.

XLVII. Gregorius Nazianzenus *orat.* 28. quatuor facit nobilitatis genera. 1. quod supernè originem traxit, 2. quod à carne proficiscitur, 3. quod à virtute aut vitio agnoscitur, 4. quod in diplomatis atque edictis principum consistit. Horum singulis suam addit ἐπιχρισίον. Primâ, inquit, nobilitatis specie omnes sumus peræquè nobiles, quippe ad imaginem Dei creati. De alterâ sic censet, nescire se, an ejus ratione quisquam dici nobilis possit, cum constet corruptione. Tertiam demum speciem ait amplecti debere, quisquis verè sapiens & Philosophus fuerit, ejusque vel magis, vel minus nos fieri participes, quatenus reliquias imaginis divinæ vel conserva verimus, vel destruxerimus. Quartum verò genus non ante se in aliquo precio habiturum, quam pictam quoque pulchritudinem duxerit laudandam, & simiam cœperit venerari pro Leone, ob id, quod Leo esse ab aliquo jubeatur, cum sit simia. Verùm hæc ad aquivocationem vocabuli enodandam ferè pertinent. Ultima tamen species, cum in primo impetrante præsumptionem faciat virtutis, insignem nomini comparat splendorem & ornamentum; In posteris autem nullitati numerorum arithmeti corum similis est, quæ nullitas in se & ex se nihil valet, nec summam aliquam conficere potest. Verùm si alii numero jungatur, eum oppidò exauget, atque extendit. Jan. Huarthes *in scrutin. ingen. d. l.*

XLVIII. Ut maximè autem aliquis virtute inter concives suos emineat, & exhinc magnam sibi in Rep. autoritatem comparet, major tamen ea & spectata magis evadet, ubi ejus, qui τὸ κέρδιον obtinet, accesserit declaratio, & conspicua aliqua ex plebejo.

bejorum numero exemptio. Hoc sc. est jus istud majestatis, de quo nunc agimus, multam & principi & ipsi toti Reip. salutem conferens atque communicans. Præterquam enim quod Principis illud personam augustiorem facit, & magis colendam, etiam vinculum, quod imperantem inter & subditos est, arctius reddit, & subditos denique ipsos ad virtutem & veræ fortitudinis studium excitat. Nec tamen obtinere finem istum poterit Princeps, nisi parcior fuerit in dignitatibus ejusmodi conferendis, & jure hoc utatur minus prodigè. Haud vulgare debet esse meritum, cui tanta fieri debet retributio, nec cuivis virtuti applicandum id, quod virtuti debetur non nisi eximia. Facit enim verò nimia principum munificentia, ut contemptui exponatur, ut splendorem amittat ipse totus ordo, cui aliquis nullo suo merito inferitur. Et tamen tam copiosa hodiè istiusmodi hominum est seges, tantâque frequentia nova nascuntur nomina, ut migrationem gentium in has terras factam fuisse haud vanè quis opinari queat. Eleganter in hanc rem stylum acuit supra citatus Euphormio. *Rare sunt, inquit, hæc ætate primæ illius & sinceræ nobilitatis reliquie. Dominorum ac bellorum vices, & adeò ipsa fors, quæ familias extulerat, eas plerumque aut depressit, aut extinxit. Nascuntur indies cognomina & statim primo ætatis die transcribuntur in senium. Quotusquisque est, quem avi sui non pudeat? cui non est prope sutrina vel pedum? pace tuâ dixero, sæpè de sterquilinio surgunt, & vix dum lotis manibus rerum publicarum negocia tractant. Rara sunt & valdè incerta vestigia, quæ ducant ad venerabiles antiquitatis stirpes. Plerosque intrusit vel in familias casus vel error in cognomina: & si benè rationem ponis, virtutis jam opus agunt nummi. Ut quisque ad decies centena pervenit, facillimè de plebis tabulâ nomen suum eruit, & vel emptis fascibus colitur, vel indigno conjugio superbit, & illustrem sanguinem fœdâ rusticitate maculat &c.*

XLIX. Ex eo autem, quod inter majestatis jura refertur potestas creandi nobiles, disceptant inter se Doctores, utrum Electoribus etiam, Ducibus & aliis principibus Germaniæ ea competat, cum etiam illis aliqua propria sit majestas, saltem analogâ. Vid. quæ diximus *exercit. 2. n. 21. & exercit. 1. n. 63. & 66.* Unde in diverbium ferè abiit, principem tantum posse in suo prin-

principatu, quantum Imperator in toto imperio; id quod passim nostri sine omni condimento suggerunt Jcti. Vid. quos magno numero citat Schrader *de feud. part. 2. p. 9. princ. sect. 10. n. 36. & part. 10. sect. 1. n. 33.* Verum cum ipsum hoc multam patiatur restrictionem, uti videre licet apud Lampad. *de Rep. Rom. Germ. lib. 2. c. 3. n. 19. 20.* Dn. Parentem p.m. *ad aur. prax. Calvol. 5. Landsassii conclus. 1. n. 108. seqq.* non est, quod ex eo firmum sibi quis promittat argumentum. Sunt igitur, qui potestatem hanc principibus Germaniæ tribuere verentur, inter quos præcipuas hodiè agit partes Limnæus *lib. 6. jur. publ. c. 1. n. 36. seqq.* tum quod generali concessione feudi, Ducatus, Comitatus &c. regalia majora concessa non intelligantur, tum quod in Aureâ Bullâ concedantur aliqua Principibus Electoribus singulariter, quâ speciali concessione opus non fuisset, si regalia omnia indistinctè iis competere, tum denique quod Austriacis jus nobilitandi peculiari privilegio concessum sit, quod supervacuum esset, si illis hoc ut principibus competere. Ego hîc nihil definio, præsertim cum tale quid ab aliquo principe Germaniæ usurpatum hæcenus fuisse non constet.

L. Cæterum cum plures sint in hoc terrarum Orbe, qui subiecti nemini inter suos primi sunt & omnium maximi, sive, ut clarius dicam, qui summa tenent imperia, conveniens est, ut, quemadmodum alter alterius majestatem comiter habet & observat, ita nobiles quoque ab altero factos in suo territorio pro talibus agnoscat. Planè quod *arg. l. ult. ff. de jurisdic. l. 12. §. pen. ff. de reb. ant. jud. poss.* inferunt nonnulli, extra territorium principis nobilitatem conferentis omnem eam expirare dignitatem collatam, adeoque desinere esse nobilem in Imperio Romano, qui extra illud ab alio, quam Imperatore creatus fuerit, non mutuam tantum Regnorum reverentiam tollit, sed etiam incivile planè est, & injuriis obvium. Trita est juris regula: Quod quisque juris in alium statuit, eodem ut ipse jure utatur *l. 1. §. t. t. ff. quod quisque juris &c.* Aut ergò Princeps nobiles ab alio æquè summo Principe creatos in suo quoque territorio pro talibus habeat, aut ut suis quoque &
â se

â se creatis contingat idem contemptus in alterius Principis
territoriô, expectet. Posterius qui elegerit, injurius est in se
ipsum, nec suam satis observat majestatem, quippe quæ inter
exteros quoque splendorem emittere, seque conspicuam redde-
re haud inutiliter sæpè contendit.

L.I. Quandoquidem autem omnis nobilitas â suprē-
mâ confertur majestate, nec aliunde suos habet natales, ipsi
etiam accepta referenda est tota, ut maximè modus conferendi
non sit uniusmodi. Quod enim Feudistæ ex nobili, quod vo-
cant, feudo nobilitatem parari ajunt, id si rectè intelligatur,
nihil habet quod sententiæ nostræ adversum esse queat. Quia
enim feudum nobile esse nequit, nisi ex potestate & voluntate
concedentis, vel ipsum hoc ostendit, concurrere debere Maje-
statis vim, ut nobilis aliquis ex feudo nobili fiat, adeoque mo-
dum nobilitandi hîc consistere in concessione rei sub certâ qua-
litate, ita ut secundum voluntatem majestatis consequatur no-
bilitatem is, cui illam rem in feudum dat. Soli enim verò per-
sonæ, non rei propriè inest nobilitas, nec â re sed â personâ de-
pendet. Ipsa igitur concessio nobilitatis necesse est fiat â per-
sonâ, quæ potestatem nobilitandi habet, cuidam personæ, quam
illa vult esse nobilem. Neque enim res & possessiones homi-
ni, qui longè illis preciosior est, afferre dignitatem possunt, cum
minimè rebus homines, sed hominibus res accedant *l. 44. ff. de
adil. edict. Ant. Peretz. ad tit. C. de dignit. n. 40.* Nec proinde
dignitas ita feudo cohæret, ut cum eo ad quemcunque accipi-
entem semper transeat, quanquam negari nequeat, connexa
tùm esse rei sive feudo jura quædam, quibus uti licet cuique de
feudo isto investito. Unde fit, ut si illi qui sunt ex nobili fami-
liâ, succedant vel acquirant feudum nobile, sine dubio & ratio-
ne possidentis & ratione jurium rei inhærentium nobilitas præ-
sto sit; Sin vero persona ignobilis acquirat feudum nobile, ipsa
quidem verè non fiat nobilis, sed tamen quæ ratione nobilita-
tis semel rei annexa sunt, jura cum ipso feudo consequatur.
Dn. Struy. in syntagm. jur. feud. disp. 3. n. 8.

E

Du-

Ducatu aut comitatu investiri, qui tamen propterea Dux aut Comes non dicitur, sed tantum possessor Ducatus aut Comitatus, Inhaber des Fürstenthums oder Graffschafft. Rosenthal *de feud. c. 2. concl. 2. n. 9.* Et ex hoc dubia mihi redditur sententia eorum, qui putant, quando Imperator aut alius potestate nobilitandi præditus feuda ex consuetudine nobilia, veluti Ducatum, Comitatum, Baronatum alicui concedit, quod in dubio voluntatem quoque conferendæ nobilitatis habuisse censeatur. Mascard. *de probation. conclus. 1094. n. 5.* Vultej. *de feud. c. 8. n. 10.* Id enim non facile concesserim, nisi consuetudo regni ita observet, ut Ducatum non nisi Dux, Comitatum non nisi Comes habere & possidere titulo Vasalli queat.

LII. Illud restat ut videamus, quatenus per conjugium nobilitas comparetur. Jure Romano nobilitantur uxores plebejæ genere maritorum *l. 13. C. de dignitatib. lib. XII.* ita ut nati ex iis nobiles sint & dicantur, cum filius semper familiam, dignitatem & genus patris sequatur *l. 36. C. de decur. l. 10. ff. de Senator.* nec proinde talis à successione feudi repelli potest, nisi contractum fuerit ad Morganaticam. *2. F. 29.* Vice versâ fœminæ nobiles, si plebejis nupserint, nobilitatem perdunt *l. 8. ff. de Senatorib.* fœminis enim dignitatem mariti tribuunt, aut si maritata nondum fuerint, parentes tamdiu, donec plebeji nuptiis fuerint copulata *d. l. 8.* Nihil igitur honoris Viro ex honore & dignitate Uxor accrescit, sed ex contrario uxores maritorum conditione tenentur. *l. 3. & l. 7. C. de murileg. & Gyneciar. lib. XI.* Ita Virginia, cum esset Patricia per nuptias facta est Plebeja, *Liv. lib. 10.* Atq; hinc solitæ fuerunt nuptæ prius consulari Viro impetrare à Principe, ut nuptæ iterum minoris dignitatis Viro nihilominus in consulari manerent dignitate, atq; id Anton. Augustû Julia Mammææ Consobrinæ suæ indulgisse refert Ulpian. *l. ult. ff. de Senat.* Europæi reliqui Romanos hæc in re secuti eandem servant consuetudinem, nec ullibi admittunt, ut maritus plebejus, ex conjugio fœminæ nobilis, & ipse nobilitatis particeps fiat.

De

De Tricassii tamen aut Tricassinis, qui eam partem Gallia,
quæ nunc Campania dicitur, tenuerunt, memorant, rece-
ptum apud eos fuisse, ut siue plebejæ nobilibus, siue nobiles
plebejis nupsent, filii melioris parentis conditionem seque-
rentur. Cujac. *de feud. lib. 4. tit. 32.* idque Ludovicus Guyon
inde cœpisse scribit, quod bellis quibusdam universæ nobi-
lium familiæ perierint, solis fœminis superstibus, quæ Vi-
ris qualibuscunque, etiam plebejis & famulis suis nupsent,
fuitque postea decretum, ut hi nobilitatis privilegiis frue-
rentur, quò essent, qui arma (quæ more Gallico penes solos
nobiles) militiamque tractarent. Quæ consuetudo cum in
exemplum trahi possit, haud frustra disquiritur, utrum pro-
banda ea sit, & num statuto quoque tale quid sanciri queat.
De jure civili consuetudo ista planè improbata videtur, per
l. 36. C. de decurion. lib. X. Si tamen extra jus Romanum de tali
consuetudine aut statuentium potestate quærat, non de-
sunt, qui eam probare satagunt. Nos, ut paucis rem expe-
diamus, statui quidem id posse non dubitamus, naturæ ta-
men ordinem immutari atque interverti, & hunc observari
magis à legibus Romanis, persuasum habemus. Quod enim
totum nobilitatis splendorem juris civilis opus & inventum
esse censeant nonnulli, in eo adversum sibi habent & dissen-
tientem Limnaum *lib. 6. jur. publ. c. 1. n. 20. seq.* præsertim cum
nulla ferè tam barbarâ gens inveniatur, quæ non præmium
aliquod virtuti ponat, & ex hoc cives maximè claros cate-
rorum ordine eximat. Naturæ autem magis conveniens est,
ut Uxor radiis corruscet mariti, quàm ut vice versâ maritus
Uxoris splendore enitescat. Nam per matrimonii conjun-
ctionem cum quacunque Uxor efficitur de familia viri, non
autem Vir de familia Uxoris, cujus caput semper est maritus.
Accedit, quod masculinus sexus in omni rerum genere sit
principium & perfectior creatura, *Goedd. ad l. 1. ff. de V. S. n. 64.*
atque hinc merito Vir præfectorius fœminæ Consulari præ-
fertur, quod major sit dignitas in sexu virili, uti loquitur Ul-
pianus *in l. 1. ff. de senator.* Nec igitur quicquam facit, si di-
cas

cas, dignius non cedere viliori, sed id, quod vilius est, si ad-
iunctum fuerit digniori & preciosiori, ab eo quasi transmuta-
ri, arg. §. 34. Inst. de R. D. Duplex enim hinc intercedit digni-
tas, sexus altera, altera existimationis & virtutis. Utra al-
teri cedere debeat, dijudicari potest ex eo, ut videatur, utra
substantiam magis afficiat. Certè marem esse aut fœminam
plus afficit hominem, quàm esse nobilem aut ignobilem.
Et ergò si qua nobilis quidem sit, sexu autem fœmina, cede-
re debet ea in conjugio marito ignobili. Id tamen hodiè
passim observatur, ut illustres fœminæ Comitissæ & Ducissæ
copulatæ maritis ignobilioribus splendorem ex se largian-
tur. Ant. Perez. Cod. de dignit. n. 50. Quod ideò fieri existimo,
quia plerumque illæ in Ducatibus aut Comitibus suis mul-
tis regalibus ornatae sunt, & potestate territoriali imperium
exercent. Quemadmodum igitur Consiliarii, & ii, qui la-
teri principis adhærent, splendorem aliquem ex ejus Maje-
state acquirunt, l. 5. C. ad L. Jul. Majest. ita Conjugem Ducissæ
aut Comitissæ, Uxoris radiis coruscare, potior adhuc ratio
suadet; quanquam Ducem eum aut Comitem exinde
fieri, necesse non sit. Perez d. l.

num. 51.

94 A 7380

ULB Halle 3
004 073 428

Jun 1899 VD 17
75

HOF
DISP

Dissert
Wittels
F

27 7

D. O. M. A.
De

JURIBUS MA- JESTATIS

EXERCITATIO VII.

Quae est

De Jure conferendi Dignitates,
tùm Ecclesiasticas, tùm civiles,

Atq; eam

SUB PRÆSIDIO

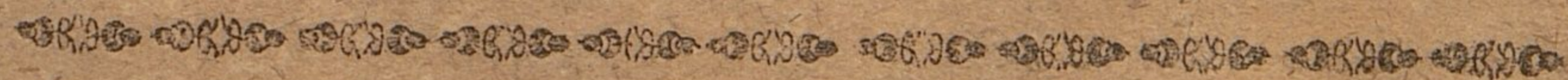
DN. CASPARIS ZIEGLERI,

J. U. D. Consilarii Electoralis Saxonici & Facul-
tatis Jurid. Ordinarii,

Publicae disquisitioni subjicit

CHRISTIANUS HARTMANNUS LEDERERUS
WITTEB. SAXO.

*Ad d. Junii, In Auditorio
Jctorum.*

WITTEBERGÆ,
Literis MATTHÆI HENCKELII,
ANNO M. DC. LXIII.

H. M. Palovius

